

CERTIFICIRANJE I SPECIJALIZACIJA STRUČNJAKA ZA JAVNE NABAVKE U KONTEKSTU DIREKTIVE 2014/25/EU O NABAVKAMA SUBJEKATA KOJI DJELUJU U VODOPRIVREDNOM, ENERGETSKOM I PROMETNOM SEKTORU TE SEKTORU POŠTANSKIH USLUGA - STANJE I OBAVEZE BOSNE I HERCEGOVINE
CERTIFICATION AND TRAINING FOR PROFESSIONALS FOR PUBLIC PROCUREMENT IN THE CONTEXT OF DIRECTIVE 2014/25 / EC ON PROCUREMENT OF ENTITIES OPERATING IN THE WATER, ENERGY, TRANSPORT AND POSTAL SERVICES - STATE AND OBLIGATIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Mr. sc. Mirza Berković, dipl.ing.saob. i kom., Fakultet za saobraćaj i Komunikacije, Univerzitet u Sarajevu
Jasmina Šabanović, prof., Fakultet za saobraćaj i Komunikacije, Univerzitet u Sarajevu

Kategorizacija rada: Stručni rad (Professionale paper)*
UDK 35.073.53(497.6)(094)

SAŽETAK: *Problem nedovoljne educiranosti kadrova predstavlja ograničavajući faktor u implementaciji procesa javnih nabavki u sektorima teške infrastrukture poput prometa. Upravo zbog toga u radu se sagledava proces i obaveza certificiranja i specijalizacije eksperata za javne nabavke u kontekstu Direktive 2014/25/EU Evropskog parlamenta i vijeća od 26. januara 2014. godine o nabavkama subjekata koji djeluju u vodoprivrednom, energetsom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga. Cilj certificiranja i specijalizacije stručnjaka za javne nabavke je osigurati kvalitetnu pripremu i provedbu postupaka javne nabavke gdje Ugovorni organi moraju raspolagati sa minimumom educiranih kadrovskih resursa, a time i važećih certifikata kojim se potvrđuje posjedovanje kritičnog znanja i nužnih vještina. U većini predpristupnih zemalja pa tako i u Bosni i Hercegovini primjetni su nedostaci administrativnih kapaciteta za velike javne nabavke a posebno u kontekstu uspješne apsorpcije sredstava iz Evropskih strukturnih i investicijskih fondova, te nedovoljno iskustvo, pogotovo na lokalnom nivou, što nužno nameće potrebe za dodatnom edukacijom stručnjaka za javne nabavke, njihovim certificiranjem i specijalizacijom. U tom kontekstu veoma je važno da se izgradi kvalitetan i integriran sistem i edukacijska mreža, kako bi rezultat procesa bio resurs s novim znanjima i vještinama, obzirom da je neznanje usko grlo za apsorpciju sredstava iz evropskih strukturnih i investicijskih fondova, a posebno u sektorima teške infrastrukture.*

KLJUČNE RIJEČI: CERTIFICIRANJE, DIREKTIVA 2014/25/EU, osposobljavanje.

ABSTRACT: *Inadequate training of personnel is often a limiting factor in the implementation of the public procurement process in the sectors of infrastructure, such as heavy traffic. For this reason, the paper examines the importance and obligation of certification and specialization of experts on public procurement in the context of Directive 2014/25 / EU of the European Parliament and Council of 26 January 2014 on the procurement of entities operating in the water, energy, transport and postal service. The aim of certification and specialization of experts in public procurement is to ensure quality preparation and implementation of public procurement procedures, where contracting authorities must possess a minimum of trained human resources, and therefore valid certificate confirming possession of critical knowledge and necessary skills. In most developing countries as well as in Bosnia and Herzegovina are noticeable disadvantages administrative capacity for large procurement especially in the context of the successful absorption of funds from the European structural and investment funds, and insufficient experience, especially at the local level, which necessarily imposes the need for further training of professionals public procurement, their certification and specialization. It is important to build quality and integrated system and educational networks, in order to process the result was a resource with new knowledge and skills, considering that ignorance is a bottleneck for the absorption of funds from the European structural and investment funds, especially in the sectors of heavy infrastructure.*

KEY WORDS: CERTIFYING, DIRECTIVE 2014/25/EU, training.

*Priljeno / Received: 16. 12. 2016.

Prihvaćeno/Recenzirano /Accepted/ Reviewed: 28. 12. 2016.

UVOD

Procesi javnih nabavki od ključne su važnosti u Strategiji Evropa 2020.¹ jer se radi o jednom od instrumenata utemeljenih na tržištu koji se koriste za postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta, a kojima se osigurava najefikasnije korištenje javnih sredstava. Posljednja modernizacija propisa u ovoj oblasti na području EU izvršena je 2014. godine, kada su usvojene dvije nove direktive za sprovođenje postupaka i to Direktiva 2014/24/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. godine o javnoj nabavki i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ i Direktiva 2014/25/EU Evropskog parlamenta i Vijeća od 26. februara 2014. godine o nabavki subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ. Naravno, države članice su bile dužne da do aprila 2016. godine usklade svoje zakone sa ovim direktivama. Profesionalizacija i izgradnja kapaciteta javnih nabavki Ugovornih organa su u skladu sa ovim direktivama prioritetni ciljevi na svim nivoima vlasti. Izgradnjom kapaciteta stvara se osnova za ispunjavanje jednog od glavnih principa javnih nabavki - efikasnosti. Dugi i suvišni postupci su gubitak vremena, resursa i novca, posebno u slučajevima velikih infrastrukturnih prometnih projekata. Cilj edukacije i specijalizacije u području javnih nabavki je usvajanje znanja, vještina i sposobnosti svih učesnika uključenih u sistem javne nabavke, radi efikasnije implementacije postupaka javne nabavke i to na svim nivoima. S ciljem kvalitetne pripreme i implementacije postupaka javne nabavke Ugovorni organi moraju osigurati educiranog predstavnika u pojedinačnom postupku sa važećim certifikatom u području javne nabavke kojim se potvrđuje posjedovanje kritičnih kompetencija i vještina. Certifikat se u pravilu redovno obnavljaju na osnovu usvajanja i dopunjavanja kvantuma znanja, vještina i sposobnosti kroz adekvatne programe edukacije i redovito usavršavanje. Pripremu i implementaciju programa edukacije u području javne nabavke uglavnom sprovode ovlaštena tijela državne uprave zadužena za sistem javnih nabavki. Također takva tijela mogu za pripremu i implementaciju određenih programa edukacije u području javne nabavke ili dijelova tih programa ovlastiti i druge pravne ili fizičke osobe. Certifikati se uglavnom izdaju na osnovu završenog specijalističkog programa edukacije u području javne nabavke, te obnavljaju na osnovu redovnog usavršavanja. Praksa je da se certifikat obično izdaje na rok od dvije-tri godine, pri čemu se kao datum početka valjanosti certifikata određuje datum uspješnog polaganja ispita u sklopu specijalističkog programa edukacije ili se datum početka valjanosti obnovljenog certifikata određuje od datuma isteka valjanosti važećeg certifikata, i to pod uslovom da je zahtjev za obnavljanje certifikata dostavljen prije isteka valjanosti važećeg certifikata u roku i da su zadovoljeni osnovni uslovi. Za izdavanje certifikata obično je zaduženo nadležno tijelo za javnu nabavku koje u odgovarajućem roku od dana položenog pisanog ispita izdaje ili obnavlja certifikat. Zahtjev za obnavljanje certifikata obavezno sadrži podatke o programima usavršavanja pohađanima za vrijeme trajanja važećeg certifikata (naziv nositelja programa, mjesto i datum održavanja, evidencijski broj programa usavršavanja iz programa usavršavanja), kao i potvrdu o pohađanju programa usavršavanja pohađanih za vrijeme trajanja važećeg certifikata. Također postoje modeli gdje službenici za javne nabavke svakih 6 mjeseci polažu ispit elektronski, te na osnovu pisanog dokumenta o položenom ispitu nastavljaju da rade poslove javnih nabavki. U nastavku se analizira model na osnovu kojeg se stiču znanja, vještine i sposobnosti učesnika uključenih u sistem javne nabavke, a sve u cilju efikasnije provedbe postupaka javne nabavke na svim nivoima.

1. ZNAČAJ DIREKTIVE 2014/25/EU O NABAVKAMA SUBJEKATA KOJI DJELUJU U VODOPRIVREDNOM, ENERGETSKOM I PROMETNOM SEKTORU TE SEKTORU POŠTANSKIH USLUGA

Prema [2] rezultati analize radnog dokumenta pod nazivom „Izveštaj o ocjeni utjecaja i efikasnosti zakonodavstva EU-a o javnoj nabavki“ pokazali su vrlo važnim zadržati pravila o nabavki subjekata koji djeluju u sektoru vodoprivrede, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, budući da nacionalne vlasti još uvijek mogu značajno utjecati na postupanje tih subjekata, uključujući na udio u njihovu kapitalu i sudjelovanje u njihovim upravnim, rukovodnim ili nadzornim tijelima. Drugi razlog zbog kojeg je potrebno nastaviti s uređivanjem nabavke u tim sektorima jest zatvorenost tržišta u kojem subjekti u tim sektorima djeluju zbog postojanja posebnih ili isključivih prava, dodijeljenih od strane država članica, vezanih uz nabavku, pružanje ili rad mreža za pružanje dotične usluge. Kako bi se osiguralo tržišno učešće pri nabavki koju sprovode ovi subjekti koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je sastaviti propise za usklađivanje postupaka nabavke obzirom na ugovore iznad određene vrijednosti. Ova se Direktiva ne

¹„strategija Evropa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast“

primjenjuje na javne ugovore i projektne procedure koje, na osnovi Direktive 2014/25/EU, dodjeljuju ili sprovode javni naručitelji koji obavljaju jednu ili više djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14. te Direktive i koji su dodijeljeni za obavljanje tih djelatnosti, ili na javne ugovore izuzete iz opsega te Direktive u skladu s njezinim člancima 18. 23. i 34. ili, ako ih dodjeljuje naručitelj koji pruža poštanske usluge u smislu članka 13. stavka 2. tačke (b) te Direktive, ugovore dodijeljene za obavljanje sljedećih djelatnosti [2]:

- a) usluge dodane vrijednosti vezane uz elektronička sredstva i koje se u cijelosti pružaju elektroničkim sredstvima²,
- b) finansijskih usluga obuhvaćenih CPV oznakama od 66100000-1 do 66720000-3 i članom 21. tačkom (d) Direktive 2014/25/EU, uključujući posebno poštanske novčane naloge i poštanske žiro doznake,
- c) filatelističkih usluga,
- d) logističkih usluga (usluge koje su kombinacija fizičke dostave i/ili skladištenja i drugih nepoštanskih funkcija).

Također ova Direktiva se ne primjenjuje na javne ugovore i projektne pozive kojima je glavna namjena da se javnim nabavkama omogući pružanje ili iskorištavanje javne komunikacijske mreže ili pružanje javnosti jedne elektronske komunikacijske usluge ili više njih.

2. SPECIJALISTIČKI PROGRAMI EDUKACIJE U PODRUČJU JAVNIH NABAVKI

Specijalistički program edukacije u području javnih nabavki je program koji se obično sastoji od dva dijela edukacije u području javne nabavke i pisanog ispita. Program edukacije obično traje odgovarajući broj nastavnih sati koji se sprovodi prema propisanom nastavnom programu. Program mogu sprovoditi: ovlaštena tijela, državno tijelo ili Agencije za javne nabavke. Ovlaštena tijela su pravne ili fizičke osobe koje posjeduju ovlaštenje glavnog tijela za javnu nabavku za sprovođenje programa edukacije. Sprovođenje programa edukacije uključuje nastavu koju izvode stručne osobe. Nositelji programa izdaju potvrdu o pohađanju programa edukacije osobama koje su bile prisutne tokom propisanog trajanja. Potvrda o pohađanju programa edukacije sadrži obično sljedeće podatke [4]:

- naziv nositelja programa i njegov evidencijski broj iz Registra nositelja programa,
- podatke o osobi koja je pohađala program edukacije,
- datum početka i završetka programa edukacije,
- trajanje programa edukacije (broj nastavnih sati),
- datum izdavanja potvrde,
- podaci o odgovornoj osobi i pečat nositelja programa.

Uslovi za implementaciju Programa edukacije su da državno tijelo za javnu nabavku daje ovlaštenje za sprovođenje Programa edukacije podnositelju zahtjeva koji [4]:

- zapošljava ili na drugi način angažira stručne osobe koje će izvoditi nastavni program,
- raspolaže, odnosno ima mogućnost raspolaganja odgovarajućim prostorom za izvođenje nastavnog programa,
- raspolaže potrebnim nastavnim pomagalicama za izvođenje nastavnog programa.

Stručne osobe uključene u edukaciju su [4]:

- treneri u području javne nabavke, ili
- osobe koje odgovarajući broj godina iskustva u pripremi i sprovedbi postupaka javne nabavke, ili
- osobe koje posjeduju važeći certifikat iz područja javne nabavke i najmanje godinu dana iskustva u pripremi i sprovođenju postupaka javne nabavke.

Stručne osobe mogu biti i stručnjaci iz određenog područja obuhvaćenog nastavnim programom sa završenim preddiplomskim i diplomskim studijem ili integriranim preddiplomskim i diplomskim studijem ili specijalističkim diplomskim stručnim studijem, te:

- npr. imaju objavljena najmanje dva stručna rada iz određenog područja obuhvaćenog nastavnim programom, ili
- su kao predavači bili uključeni u određen broj stručnih savjetovanja, konferencije, seminara, radionica i sl. iz određenog područja obuhvaćenog nastavnim programom.

Zahtjev za izdavanje ovlaštenja za sprovođenje Programa edukacije mogu podnijeti zainteresirane pravne ili fizičke osobe za provedbu Programa edukacije državnom tijelu za javnu nabavku pisanim putem.

Zahtjev za izdavanje ovlaštenja obično sadrži:

² uključujući sigurno slanje šifriranih dokumenata elektroničkim sredstvima, usluge vođenja adresa i slanje preporučene elektroničke pošte

- podatke o podnositelju zahtjeva,
- biografija stručnih osoba koje će izvoditi nastavni program,
- detaljnu razradu načina provedbe Programa edukacije u skladu s nastavnim programom, a koji uključuje satnicu pojedinačnih predavanja te imena stručnih osoba koje će izvoditi pojedina predavanja,
- izjavu o vlasništvu, planiranom najmu ili pravu korištenja potrebnog prostora za sprovođenje Programa edukacije u skladu sa nastavnim programom.

Ovlaštenje za sprovođenje Programa edukacije izdaje se na dvije-tri godine. Državno tijelo za javnu nabavku obično donosi rješenje, dok je ovlašteno tijelo obavezno u određenom roku državnom tijelu za javnu nabavku dostaviti sve izmjene i/ili dopune podataka na osnovu kojih mu je izdano ovlaštenje. Državno tijelo za javnu nabavku utvrđuje utjecaj izmjene podataka na izdano ovlaštenje te po potrebi donosi novo rješenje. Ovlaštena tijela koja posjeduju važeće ovlaštenje za sprovođenje Programa edukacije mogu dostaviti zahtjev za izdavanjem novog ovlaštenja najranije nekoliko mjeseci prije isteka valjanosti važećeg ovlaštenja. U tom slučaju se kao datum početka valjanosti novog ovlaštenja određuje datum isteka valjanosti važećeg ovlaštenja, pod uslovom da je zahtjev dostavljen prije isteka važećeg ovlaštenja. Državno tijelo za javnu nabavku vodi Registar ovlaštenih subjekata programa koji sadržava podatke o svim ovlaštenim subjektima programa. Registar ovlaštenih subjekata sadrži najmanje sljedeće podatke za pojedinačnog nositelja:

- evidencija ovlaštenih subjekata programa,
- klasifikacijska oznaka i urudžbeni broj rješenja o ovlaštenju, datum izdavanja odobrenja,
- naziv ovlaštenih subjekata,
- OIB ovlaštenih subjekata, ako je primjenjivo,
- adresu, telefon i adresu elektroničke pošte,
- internetsku stranicu ovlaštenih subjekata,
- ime i prezime i dužnost odgovorne osobe ovlaštenih subjekata.

Pisani ispit sprovodi državno tijelo za javnu nabavku. Pisanom ispitu može pristupiti osoba s potvrdom o završenom Programu edukacije. Prijava za pristupanje pisanom ispitu podnosi se putem obrasca kojeg državno tijelo za javnu nabavku objavljuje na Portalu javne nabavke i koji sadrži najmanje sljedeće podatke:

- ime i prezime, OIB, datum rođenja osobe koja se prijavljuje,
- mjesto zaposlenja osobe koja se prijavljuje,
- podatke za kontakt,
- naziv nositelja programa koji je izdao potvrdu o pohađanju Programa edukacije u području javne nabavke,
- adresu za dostavu certifikata.

Sve podatke vezane uz sprovođenje pisanog ispita (mjesto i vrijeme održavanja, način prijave, obrazac prijave, relevantni propisi i literatura) državno tijelo za javnu nabavku obično objavljuje na Portalu javne nabavke. Ako se na zahtjev nositelja programa pisani ispit sprovodi izvan državnog tijela za javnu nabavku, troškove organizacije snosi ovlašteno subjekt, uključujući i troškove smještaja za službenike državnog tijela za javnu nabavku koje sprovodi ispit. Ocjenjivanje pisanog ispita ocjenjuje se ocjenom „položio“ ili „nije položio“. Kandidat je uspješno položio pisani ispit ako je ostvario najmanje 70% od mogućeg broja bodova.

Zapisnik o sprovođenju pisanog ispita i objava rezultata - tijelo za javnu nabavku vodi zapisnik o sprovođenju pisanog ispita koji obvezno sadrži [4]:

- podatke o osobama koje su pristupile ispitu,
- datum sprovođenja ispita,
- mogući broj bodova,
- ostvareni broj bodova svakog kandidata,
- ime i prezime i potpis službenika državnog tijela za javnu nabavku koji su sproveli ispit.

Rezultate sprovedenog pisanog ispita državnog tijela za javnu nabavku obično se objavljuje na Portalu javne nabavke u određenom roku od sprovođenja ispita. Certifikat na području EU obično sadrži najmanje sljedeće podatke [4]:

- klasu i broj,
- naziv tijela koje izdaje certifikat,

- podatke o osobi kojoj se izdaje certifikat,
- mjesto i datum izdavanja certifikata,
- datum početka i datum isteka valjanosti certifikata.

Registar certifikata u području javne nabavke služi u svrhu službene evidencije osoba koje posjeduju važeći certifikat, odgovorno tijelo za javnu nabavku vodi zbirku podataka o izdanim i obnovljenim certifikatima u obliku Registra certifikata u području javne nabavke. Registar certifikata za svaki izdani i obnovljeni certifikat sadrži podatke [4]:

- o osobi kojoj je izdan ili obnovljen certifikat,
- klasifikacijsku oznaku, urudžbeni broj i datum izdavanja ili obnavljanja certifikata,
- datum početka i datum isteka valjanosti certifikata,
- mjesto zaposlenja osobe kojoj je izdan ili obnovljen certifikat u trenutku njegova izdavanja ili obnavljanja, ako je poznato,
- podatke o završenom Programu edukacije u području javne nabavke, ako je primjenjivo,
- podatke o pisanom ispitu, ako je primjenjivo,
- podatke o završenim programima usavršavanja, ako je primjenjivo.

Odgovorno tijelo za javnu nabavku treba da objavljuje i kvartalno ažurira javni izvadak iz Registra certifikata koji sadrži najmanje sljedeće podatke:

- podatke o osobi koja posjeduje važeći certifikat,
- klasifikacijsku oznaku i urudžbeni broj važećeg certifikata,
- datum početka i datum isteka valjanosti certifikata,
- mjesto zaposlenja osobe koja posjeduje važeći certifikat u trenutku njegova izdavanja ili obnavljanja, ako je poznato.

2.1. Redovno usavršavanje

Redovno usavršavanje je dopunjavanje i usavršavanje znanja iz područja javne nabavke kroz pohađanje programa usavršavanja. Redovnim usavršavanjem smatra se pohađanje programa usavršavanja u trajanju odgovarajućeg broja nastavnih sati u razdoblju od dvije-tri godine od datuma početka valjanosti važećeg certifikata. Programe usavršavanja mogu pohađati osobe koje posjeduju važeći certifikat u području javne nabavke. Redovnim usavršavanjem, za osobe koje izvode nastavu, smatra se i izvođenje nastave u sklopu Programa edukacije i/ili programa usavršavanja. Osobe koje su se redovito usavršavale moraju navesti i podatke o izvođenju nastave u sklopu Programa edukacije i/ili programa usavršavanja. Državno tijelo za javnu nabavku pri obradi zaprimljenih zahtjeva dostavljene podatke uspoređuje s podacima koje su ovlaštene subjekti dostavili u izvještajima te se u slučaju razlika između tih podataka, kao vjerodostojni, uzimaju podaci iz izvještaja ovlaštenih subjekata. Programi usavršavanja sprovode se u obliku poludnevni (4 nastavna sata), jednodnevni (8 nastavnih sati) ili dvodnevni (16 nastavnih sati) programa u obliku predavanja i/ili radionica. Sadržaj programa usavršavanja odnosi se na razne aspekte iz područja javne nabavke, ali uz obaveznu poveznicu s nekom od tema navedenih u sadržaju nastavnog programa. Programe usavršavanja smiju sprovoditi ovlaštene subjekti programa. Ovlaštena tijela moraju za održavanje pojedinačnih programa usavršavanja dobiti odobrenje državnog tijela za javnu nabavku. Tijelo državne uprave nadležno za kordinaciju odnosa i raspored programa usavršavanja određuje u sklopu izrade godišnjih planova i programa edukacije iz svoje nadležnosti u skladu s posebnim propisima, a u saradnji sa državnim tijelom za javnu nabavku. Državno tijelo za javnu nabavku programe usavršavanja sprovodi u skladu s potrebama sistema javne nabavke samostalno ili u saradnji sa strukovnim udruženjima i drugim pravnim i fizičkim osobama s kojima sklopi sporazum o saradnji, a u skladu s uslovima utvrđenima sporazumom. Sprovedbu programa usavršavanja smiju izvoditi stručne osobe. Maksimalan broj polaznika pojedinačnog dvodnevnog programa usavršavanja obično je 50, dok za ostale programe usavršavanja maksimalan broj polaznika nije ograničen. Svakom polazniku programa usavršavanja ovlaštene subjekt izdaje potvrdu o pohađanju programa usavršavanja, koja obavezno sadrži najmanje sljedeće podatke:

- naziv ovlaštenog subjekta i njegov evidencijski broj iz Registra subjekata,
- naziv programa usavršavanja i njegov evidencijski broj iz Popisa programa usavršavanja,
- datum i mjesto održavanja programa usavršavanja te njegovo trajanje u nastavnim satima,
- ime i prezime, datum rođenja osobe koja je pohađala program usavršavanja.

Ovlaštene subjekti podnose zahtjev za odobrenje sprovođenja pojedinačnog programa usavršavanja državnom tijelu za javnu nabavku u određenom roku prije planiranog održavanja programa usavršavanja.

Ovlašteni subjekti mogu podnijeti i jedinstveni zahtjev za odobrenje sprovedbe više planiranih programa usavršavanja. Zahtjev za odobrenje dostavlja se državnom tijelu za javnu nabavku poštom na adresu. Za svaki pojedinačni program usavršavanja zahtjev mora sadržavati najmanje sljedeće podatke [4]:

- naziv ovlaštenog tijela i njegov evidencijski broj iz Registra nositelja programa,
- naziv planiranog programa usavršavanja i njegovu poveznicu s temom/temama iz nastavnog programa,
- planirani datum i mjesto održavanja te trajanje programa,
- popis stručnih osoba koje će izvoditi program, ako ih već nije dostavio u sklopu zahtjeva ili zahtjeva za ranije održane programe usavršavanja, životopise tih stručnih osoba iz kojih mora biti razvidno da ispunjavaju uslove,
- planirani broj polaznika programa.

Ako su ispunjeni svi uslovi za sprovođenje pojedinačnog programa usavršavanja, državno tijelo za javnu nabavku ovlaštenom subjektu dostavlja odobrenje za njegovo održavanje u određenom roku od dana zaprimanja potpunog zahtjeva. Odobrenje nije upravni akt te se ovlaštenom subjektu dostavlja elektroničkom poštom. Ovlašteni subjekt obavezan je odmah obavijestiti državno tijelo za javnu nabavku o svim naknadnim izmjenama podataka na osnovu kojih mu je dostavljeno odobrenje za održavanje programa usavršavanja. Naknadne izmjene podataka vezane uz pojedinačni program usavršavanja moguće su isključivo ako nemaju utjecaj na ispunjenje svih uslova. Državno tijelo za javnu nabavku na Portalu javne nabavke treba da vodi Popis programa usavršavanja koji sadržava podatke o svim odobrenim programima usavršavanja pohađanjem kojih se postiže redovno usavršavanje. Svakom programu usavršavanja državno tijelo za nabavku dodjeljuje evidencijski broj. Ako su ispunjeni svi uslovi propisani za njihovo održavanje, podaci o programima usavršavanja objavljuju se u Popisu programa usavršavanja prije planiranog početka njihova održavanja i sadrže sljedeće podatke [4]:

- naziv i evidencijski broj nositelja programa koji održava program usavršavanja,
- naziv programa usavršavanja,
- evidencijski broj programa usavršavanja,
- planirani datum i mjesto održavanja te trajanje programa usavršavanja,
- internetsku stranicu nositelja programa.

Ako ovlašteni subjekt programa zbog premalog broja prijavljenih polaznika ili drugih razloga nije u mogućnosti održati planirani program usavršavanja naveden u Popisu programa usavršavanja, dužan je o tome odmah obavijestiti državno tijelo za javnu nabavku. Državno tijelo za javnu nabavku unosi napomenu o zaprimljenoj obavijesti ovlaštenog subjekta programa o otkazivanju programa usavršavanja u Popis programa usavršavanja.

Ako državno tijelo za javnu nabavku utvrdi da promjene podataka o određenom programu usavršavanja o kojima ga je izvjestio nositelj programa ili za koje je saznao na drugi način, imaju za posljedicu neispunjavanje uslova za njegovu sprovedbu, državno tijelo za javnu nabavku ukinut će odobrenje za održavanje tog programa usavršavanja. U slučaju ukidanja pojedinačnog programa usavršavanja, odgovornost prema već prijavljenim polaznicima je na nositelju programa.

3. OBAVEZE OVLAŠTENOG SUBJEKTA PROGRAMA I NADZOR NAD NJIHOVIM RADOM

Obveze ovlaštenog subjekta su:

- sprovoditi Program edukacije u skladu s propisanom satnici i nastavom,
- ustvrditi osobne podatke osobe koja pohađa Program edukacije potrebne za izdavanje potvrde o pohađanju Programa edukacije i izvještavanje državnog tijela za javnu nabavku,
- voditi evidenciju prisutnosti osoba koje pohađaju Program edukacije,
- osobama koje su ispunile uslove izdati potvrdu o pohađanju Programa edukacije.

Ovlašteni subjekt koji sprovodi programe usavršavanja obavezan je:

- sprovoditi programe usavršavanja u skladu s usvojenim odredbama,
- ustvrditi osobne podatke osobe koja pohađa program usavršavanja potrebne za izdavanje potvrde o pohađanju programa usavršavanja i izvještavanje državnog tijela za javnu nabavku;
- voditi evidenciju prisutnosti osoba koje pohađaju programe usavršavanja;
- polaznicima izdati potvrdu o pohađanju programa usavršavanja.

Ovlašteni subjekt programa, lične podatke polaznika prikuplja u svrhu izdavanja potvrda o pohađanju Programa edukacije i programa usavršavanja i izvještavanja državnog tijela za javnu nabavku te ih ne smiju koristiti u druge svrhe bez dozvole polaznika. Ovlašteni subjekt programa obavezni su državnom

tijelu za javnu nabavku dostaviti izvještaj o sprovođenju svakog pojedinačnog Programa edukacije i programa usavršavanja u roku 30 dana od njihova završetka na obrascu koji se objavljuje na Portalu javne nabavke. Ovlaštena tijela dužna su u roku od 30 dana od zaprimanja rješenja o ovlaštenju na internetskoj stranici objaviti najmanje sljedeće podatke o izdanom odobrenju te sprovedbi Programa edukacije:

- klasu i broj izdanog rješenja te rok njegova važenja,
- evidencijski broj iz Registra nositelja programa,
- podatke iz životopisa svih stručnih osoba koje će izvoditi nastavni program koji se odnose na ispunjavanje uslove.

Ovlašteni subjekt dužan je podatke na internetskim stranicama ažurirati u skladu sa svim naknadnim izmjenama. Ovlašteni subjekt dužan je na internetskim stranicama objaviti detaljne podatke o odobrenim programima usavršavanja nakon njihova uvrštavanja u Popis programa usavršavanja, uključujući i podatke o načinu prijave. Nadzor nad radom ovlaštenih subjekata i oduzimanje ovlaštenja izvršavaju sprovodi državno tijelo za javnu nabavku. Ako ustvrdi teže nepravilnosti u sprovođenju Programa edukacije ili programa usavršavanja, državno tijelo za javnu nabavku će ovlaštenom subjektu rješenjem oduzeti odobrenje. Ako ustvrdi druge nepravilnosti u sprovođenju »Programa edukacije« ili programa usavršavanja, državno tijelo za javnu nabavku će ovlaštenom subjektu odrediti primjereni rok za njihovo otklanjanje. Ako ovlašteni subjekt u danom roku ne otkloni utvrđene nepravilnosti, državno tijelo za javnu nabavku rješenjem će mu oduzeti ovlaštenje. Ovlašteni subjekt kojem je oduzeto odobrenje, ponovni zahtjev za izdavanjem ovlaštenja može podnijeti najranije godinu dana od dana donošenja rješenja o oduzimanju ovlaštenja. Ovlašteni subjekt kojem je ovlaštenje oduzeto dva puta, ovlaštenje se po pravilu ne može ponovno izdati.

4. SPROVEDBA DRUGIH PROGRAMA EDUKACIJE U PODRUČJU JAVNE NABAVKE

Državno tijelo za javnu nabavku sprovodi trening trenera u području javne nabavke s ciljem osposobljavanje polaznika za uspješnu, profesionalnu i kvalitetnu provedbu programa edukacije u području javne nabavke. Trening trenera u području javne nabavke mogu pohađati isključivo osobe koje posjeduju važeći certifikat u području javne nabavke i iskustvo u pripremi i sprovedbi postupaka javne nabavke ili pripremi ponuda u postupcima javne nabavke. Sadržaj, metodologiju, prostorne i tehničke uslove te raspored održavanja treninga trenera utvrđuje državno tijelo za javnu nabavku u skladu sa potrebama sistema javne nabavke. Trening trenera u području javne nabavke državno tijelo za javnu nabavku može sprovoditi u saradnji sa udruženjima i drugim pravnim i fizičkim osobama s kojima može sklopiti sporazum o saradnji. Trening trenera u području javne nabavke državno tijelo za javnu nabavku može sprovoditi u sklopu relevantnih međunarodnih programa i projekata te programa i projekata Evropske unije. Osobama koje su završile trening trenera u području javne nabavke državno tijelo za javnu nabavku izdaje odgovarajuću potvrdu. Potvrda se izdaje na zahtjev i osobama kojima je tijelo državne uprave nadležno za odnose u skladu s posebnim propisima izdalo potvrdu o završenom programu uz uslov da su kao predavači učestvovali u najmanje nekoliko programa edukacije u organizaciji državnog tijela za javnu nabavku ili su u sklopu Programa edukacije u organizaciji ovlaštenih subjekata programa održale nastavu. Državno tijelo za javnu nabavku, obavezno popis trenera u području javne nabavke, objavljuje na Portalu javne nabavke.

AJN BiH za javnu nabavku sprovodi i druge specijalizirane programe edukacije u području javne nabavke te polaznicima izdaje odgovarajuću potvrdu. Ciljne skupine, sadržaj, način i raspored programa utvrđuje državno tijelo za javnu nabavku u skladu s potrebama sistema javne nabavke. Programe edukacije državno tijelo za javnu nabavku može sprovoditi u saradnji sa državnim tijelom državne uprave nadležnim za kordinaciju odnosa, strukovnim udruženjima i drugim pravnim i fizičkim osobama s kojima može sklopiti sporazum o saradnji. Programe edukacije državno tijelo za javnu nabavku može sprovoditi u sklopu raznih međunarodnih programa i projekata te programa i projekata Evropske unije.

5. STANJE I OBAVEZE BOSNE I HERCEGOVINE

Edukacija i obuka su jedan od glavnih problema kojim se treba pozabaviti u BiH. Trenutno u BiH postoji nedostatak stručnjaka i obučenog osoblja općenito. Budući da su nabavke prilično nova oblast u BiH, nema mnogo osoblja koje je upoznato s njima i koje se osjeća komotno da radi u sektoru nabavki, naročito kada su u pitanju složeniji zadaci zakonodavstva, praksi EU ili presuda Evropskog suda pravde (ESP). U sklopu projekta "Jačanje sistema javnih nabavki", koji je finansiran sredstvima iz IPA fondova EU, održano je mnoštvo obuka u razdoblju od 2014.-2016. godine o novoj legislativi. Međutim, fokus aktivnosti bio je na

Obuci predavača (OP) – postupku recertifikacije predavača. Naime, BiH je imala 91 predavača koji su završili obuku u 2006. godini koja je bila organizirana u sklopu prvog Projekta EU – tehničke pomoći u izgradnji sistema javnih nabavki u BiH – kada je certificirana prva grupa predavača (61). U sklopu regionalnog projekta – obuka o javnim nabavkama za zemlje Zapadnog Balkana i Tursku – uz pripremu materijala za obuku od strane stručnjaka SIGMA-e, certificirano je dodatnih 25 predavača (5 koji su pohađali 5-sedmičnu obuku na engleskom jeziku i 20 predavača koji su završili 3-sedmičnu obuku na svom sopstvenom maternjem jeziku). Dodatne recertifikacije bile su:

- 2009. godini organizirane od strane AJN-a;
- 2012. godini organizirane od strane GIZ-a.

U sklopu projekta koji je finansiran sredstvima iz IPA fondova EU, sproveden je veoma sveobuhvatan postupak recertifikacije u saradnji s AJN-om i URŽ-om koji je imao sljedeće komponente:

- Ažuriranje materijala SIGMA-e u pogledu domaće legislative i podzakonskih akata;
- OP u dvodnevnom obukama, održana 5 puta;
- Obuke za UO-e i dobavljače, revizore, sudije, tužioce, NVO-e;
- Učesnici su morali biti prisutni najmanje 4 puta na obukama predavača.

U postupku recertifikacije 21 predavač je izgubio svoj status. U toku tog postupka VM BiH je donijelo novi Pravilnik o obuci ovlaštenih predavača³. Tim Pravilnikom propisuju se stroži uvjeti za certifikate, recertifikaciju i obaveze predavača prema AJN-u. U vrijeme donošenja tog Pravilnika, AJN također je pripremila Pravilnik o obuci službenika za javne nabavke. Međutim, taj prijedlog još uvijek nije usvojen jer Odbor AJN-a nije dao svoju saglasnost na predviđenu obavezu UO-a s većim osobljem i većim budžetima za nabavke da obučavaju svoje službenike. Imajući u vidu Izvještaj o napretku BiH za 2015. godinu, kapaciteti UO-a se moraju ojačati u cilju jačanja sistema javnih nabavki. Stoga bi donošenje gore navedenog Pravilnika do juna 2016. godine bilo ključni korak u postizanju tog cilja. Vijeće ministara je razmatralo Pravilnik o obuci službenika za javne nabavke te ga vratilo na doradu i konsultacije sa entitetima i Brčko Distriktom. Usvajanje ovog Pravilnika je od velikog značaja za jačanje kapaciteta unutar ugovornog organa, kao i koncept obuke definisan Pravilnikom, koji će obezbjediti podizanje nivoa stručnih znanja uposlenih u ugovornom organu. Jačanje kapaciteta ugovornih organa kroz obuku službenika za javne nabavke je istovremeno i jačanje sistema javnih nabavki, manje grešaka u postupcima javnih nabavki, te manje žalbenih postupaka. Kontinuitet u edukaciji službenika za javne nabavke koji prođu obuku i polože ispit je dodatni benefit jačanju uloge službenika za javne nabavke u cjelokupnom procesu javnih nabavki. Prema [5] usvojena strategija javnih nabavki Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2016.–2020. godine predviđa sljedeće ciljeve za poboljšanje profesionalizacije javnih nabavki:

- Obuka za CNO-ve i UO-ve uključene u zajedničke nabavke bi se trebala usmjeriti na uštede u vremenu, troškovima i resursima, uz vođenje računa da se ne ugrozi položaj malih i srednjih preduzeća (srednjoročni strateški cilj).
- Daljnja profesionalizacija predavača bi se trebala kretati u pravcu užih, specijalističkih oblasti kao što su građevinarstvo, nabavka lijekova, razvoj softvera, sektor odbrane i sigurnosni sektor, itd. (dugoročni strateški cilj). Grupa predavača bi se trebala specijalizirati u takozvanim svakodnevnim nabavkama koje se finansiraju iz tekućih troškova, a ne iz kapitalnih ulaganja, jer analize pokazuju da je ova oblast javnih nabavki predmet značajnih slabosti (planiranje, nepripremanje i nedonošenje budžeta, itd.).
- Obuka službenika za javne nabavke je ključna za izgradnju kapaciteta UO-a, kao i osnova za preventivno djelovanje u borbi protiv korupcije, u cilju daljnjeg razvoja sistema javnih nabavki. Položaj službenika za javne nabavke je važan i u pogledu uvođenja i korištenja e-Nabavki, što je kratkoročni strateški cilj ukupnog razvoja javnih nabavki u BiH.
- Obuka sudija i tužilaca o pitanjima javnih nabavki je presudna za zaštitu integriteta javne potrošnje, podizanje svijesti o prevarama i korupciji, kao i ispravku svih nedostataka ili nezakonitosti u sistemu javnih nabavki (srednjoročni strateški cilj).

Da bi se implementirali svi ovi elementi koji su neophodni za daljnji razvoj sistema javnih nabavki, glavni preduslov je konačno usvajanje Pravilnika o obuci službenika za javne nabavke kojim će se predvidjeti obaveza Ugovornog organa koji troše značajna sredstva na javne nabavke da imaju obučenog službenika za javne nabavke - lice koje će nadzirati i voditi sve postupke u datom Ugovornom organu. Na ovaj način će Ugovorni organi plaćati za obuku službenika za javne nabavke i AJN-u ne bi bila potrebna dodatna

³„Službeni glasnik BiH“, broj 62/15

sredstva. Cilj bi bio petodnevna obuka i jedan dan za završni ispit za što je procijenjeno da će koštati cca 500 KM po jednom licu.

ZAKLJUČAK

Najidealnija opcija za unapređenje cjelokupnog sistema javnih nabavki je usvajanje dobre prakse u oblasti obuke i edukacije u sistemu javnih nabavki. Na taj način bi se riješila većina uočenih problema na terenu, realizovali bi obavezu iz SAA⁴ i Evropskog partnerstva te olakšali bi rad službenicima za javne nabavke, te bi se više fokusirali na druge segmente koji nisu postupak nabavke, ali su neodvojivi dio u lancu poslovnih procesa. Naravno procesom bi se certificirali službenici za javne nabavke i svakih 6 mjeseci elektronski polagali ispit, te na temelju potvrde o položenom ispitu nastavili da rade poslove javnih nabavki. Prema strategiji javnih nabavki Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2016.-2020. godine strateški cilj 3. - kapaciteti za obuku i edukacija u sistemu javnih nabavki plan je da do kraja 2017. godine bude obučeno i certificirano 2.000 službenika za javne nabavke.

CONCLUSION

The most ideal option for improving the overall public procurement system is the adoption of best practices in the field of training and education in the public procurement system. This would resolve most of the problems observed in the field, to realize the obligation of the SAA and the European Partnership, and would facilitate the work of public procurement officials, and would be more focused on other segments that are not procurement procedure, but are an integral part of the chain of business processes. Of course the process could be certified procurement officers and every 6 months electronic take the test, and on the basis of a certificate of examination shall be set to operate public procurement. According to the strategy of public procurement of Bosnia and Herzegovina for the period 2016.- 2020 Strategic Objective 3 - facilities for training and education in the public procurement plan is that by the end of 2017 to be trained and certified 2,000 public procurement officials.

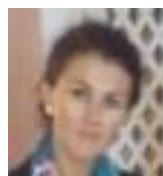
LITERATURA:

1. DIREKTIVA 2014/24/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 26. februara 2014.
2. Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavki subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (1)
3. Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavki i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (1)
4. Pravilnik o edukaciji u području javne nabavke NN 6/2012
5. Strategija javnih nabavki Bosne i Hercegovine za razdoblje od 2016.- 2020. godine

BIOGRAFIJA

Mr. sc. Mirza Berković, mirza.berkovic@gmail.com;
Magistarski rad odbranio na Fakultetu za saobraćaj i komunikacije, Univerziteta u Sarajevu i stekao zvanje Magistra tehničkih nauka. Izabrani je asistent na Fakultetu za saobraćaj i komunikacije, Univerziteta u Sarajevu. Dobitnik je više nagrada lokalnog i međunarodnog karaktera.

Jasmina Šabanović, dipl. komp. i dipl. bibl. Mail: sabanovic.jacca@gmail.com
Rođena 25. 01. 1978. godine u Sarajevu. Nakon završene srednje škole, 1996. godine upisuje Filozofski fakultet Univerziteta u Sarajevu. Kao apsolvent Fakulteta, početkom 2001. godine počinje raditi u Biblioteci grada Sarajeva (Centralno odjeljenje i Dječije odjeljenje), a krajem 2001. godine otpočinje sa radom u Bošnjačkom institutu (vakuf Adil-beg Zulfikarpašić) na poslovima katalogizacije i klasifikacije bibliotečke građe u programu Graphical Library Automation System (GLAS). Ujedno je radila na organiziranju kulturnih manifestacija koje su se odvijale u Bošnjačkom institutu (promocije knjiga, koncerti, izložbe itd.), kao i poslove vodiča prilikom posjeta zvaničnih delegacija. Na Filozofskom fakultetu 2001. godine stiče zvanje Diplomirani komparativista i diplomirani bibliotekar. Na Fakultetu za saobraćaj i komunikacije Univerziteta u Sarajevu otpočinje sa radom 2003. godine. Posjeduje razne certifikate iz oblasti bibliotekarstva, književnosti i bibliotečkog menadžmenta.

⁴ Stabilisation and Association Agreement

